

MICALET TEATRE

Propostes didàctiques

No pugues a l'andana

Elaborades per Víctor Latorre, Francesc J. López,
Mario Máñez i Pilar Martínez

N O P U G E S A L ' A N D A N A

D E S C R I P C I Ó

Autora: Teresa Broseta

Dibuixos: Ferran Boscà

Edicions Bromera / Alzira, 2008

Col·lecció: «EL MICALET TEATRE», núm. 31

Format: 13 x 20,5 cm, 120 pàgs.

Enquadrernació en rústica. Impressió en blanc i negre

Edat: a partir de 9 anys.

Un argument de la més completa actualitat ben construït i explicat, amb un to de misteri i amb un llenguatge adequat a l'edat dels lectors a què va adreçat, i que ara s'inicien en el text i la representació teatral, farà que la història estimule la visió crítica de les relacions entre el món dels menuts i el dels adults, farà que captive els joves lectors des del començament.

RESUM ARGUMENTAL

Candela i Daniel, els néts de na Roser, estan a punt d'arribar a casa la iaia per a passar uns dies fins que els seus pares tinguen vacances; per això, Alegrina, Plàcid, Tenebre i Trista, uns éssers màgics que viuen a l'andana de la casa, estan un poc inquietes.

Els xiquets arriben de mal humor perquè estan lluny de la platja, dels pares i dels amics i pensen que s'hi avorriran molt; a més, s'han deixat les consoles i els ordinadors a la ciutat i, encara

que la iaia disposa d'un televisor, és tan menut i té tan pocs canals que no atrau excessivament la seua atenció. La iaia, per contra, està feliç de tenir-los a casa i els ho permet tot, excepte pujar a l'andana, un lloc ple de sorolls que sembla amagar un gran secret. Gràcies a aquest fet, Daniel i Candela passaran un temps més divertit que no es pensaven i descobriran el secret que hi amagava na Roser i que preocupava tant son pare, Lluís, que no passa gairebé per casa des que era jove.

Mentre na Roser, Sandra i Fèlix van al supermercat a comprar, Daniel i Candela prefereixen quedar-se sols a casa. Dalt, a l'andana se senten sorolls que, en un principi, els preocupen; però, producte de la curiositat, finalment, es decideixen a deixar de costat les seues pors i comencen una investigació que els portarà a descobrir Alegrina, Plàcid, Tenebre i Trista. Temps enrere, na Roser va ser incapaç de deixar abandonats aquells éssers màgics que vivien a la cova de la muntanya Pelada; quan s'assabentà que s'havien quedat sense habitatge perquè hi construïen un centre comercial, decidí portar-los a viure a sa casa i, des d'aleshores, li fan companyia. Na Roser és vídua i el seu fill, des de ben jove, passava grans temporades a la ciutat on estudiava, amb la qual cosa ningú descobrí els nous inquilins.

Després de tants anys de guardar aquell secret, ara que els néts l'han descobert, se sent feliç per poder explicar el gran misteri que tenia guardat a l'andana de casa, cosa que no havia fet amb el seu fill.

Lluís és un home ocupat que ha de recórrer a sa mare perquè tinga cura dels fills per uns dies; però té una gran reserva (o, diguem-ne, por) sobre aquella casa; per això no arriba a entrar-hi cap vegada, només li escoltem la veu al telèfon o el clàxon del seu cotxe. El que no sap ell és que aquells sorolls que sentia de jove a la casa els feien uns éssers màgics que s'havien convertit en la millor companyia per a sa mare quan ell estudiava a la ciutat.

Fèlix, el jardiner, i Sandra, la criada, són l'altra companyia que rep na Roser cada dia. Els dos renequen sovint, l'un de l'altre, però s'estimen molt. Cap d'ells és capaç de fer el pas de declarar el seu amor a l'altre; és per això que na Roser, amb la col·laboració de Candela i Daniel, provocaran que, sovint, es troben mentre fan les accions quotidianes que requereix portar endavant la casa: fer la compra, descarregar i guardar els productes a la cuina... perquè puguin fer el pas d'estimar-se com cal. Na Roser els tracta com si foren gent de casa que l'ajuden a portar endavant la llar.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

Deia H. C. Brumana que «llegir no és matar el temps, sinó fecundar-lo» i ací en teniu un bon exemple de com passar una estona i reflexionar sobre aspectes importants de les relacions humanes. *No pugeu a l'andana* és un llibre d'aventures que manifesta la importància de la companyia i de l'amistat. Però, potser, el principal objectiu d'aquesta història és entretenir, divertir i fer que els joves lectors s'ho passen bé.

L'obra, a més, conté aspectes suggeridors i d'interés educatiu com:

- La solidaritat.
- La reflexió sobre l'especulació abusiva del sòl.
- Les dificultats en les relacions entre pares i fills.
- L'amor i el respecte a la família.
- La dificultat de manifestar els sentiments amorosos.
- La força de la imaginació i la possibilitat de divertir-se sense les maquetes ni la televisió.
- El valor de la fantasia, del joc i de la imaginació enfront de la por en la interpretació dels fenòmens aparentment estranys.
- La curiositat natural dels infants. Com reconduir-la.

L'AUTORA

Teresa Broseta va nàixer a València l'any 1963 i uns quants anys després es va llicenciar en ciències de l'educació (educació especial). Des de l'any 1988 treballa a l'AEAT. És llicenciada en filologia hispànica per la UNED i té dos fills. Sempre li ha agradat escriure, però no es va plantejar la literatura infantil fins que els seus fills no deixaren de plorar i començaren a llegir. Aleshores va escriure *La botiga del Carme*, que va guanyar el Premi Carmesina l'any 2001. El 2003 arribaren *Operació tarrubi*, finalista del primer Premi Barcanova de Literatura Infantil; *L'illa a la deriva*, finalista del Premi de Narrativa Infantil Vicent Silvestre 2003, i *Les costures del món*, Premi Vicent Silvestre 2004. També ha publicat un llibre en castellà, *¡Hermanos hasta en la sopa!*, i un conte curt amb el títol *L'amagatall perfecte*. Ara, amb *No puges a l'andana*, VIII Premi de Teatre Infantil Xaro Vidal Ciutat de Carcaixent (2007), demostra, una vegada més, la seua qualitat literària.

L'IL·LUSTRADOR

Ferran Boscà (Alzira, 1959) és llicenciat en belles arts per la Facultat de Sant Carles de València i actualment exerceix de professor de dibuix d'ensenyament secundari. Com a pintor ha rebut diversos premis i ha fet exposicions individuals i col·lectives en distintes ciutats valencianes. També s'ha donat a conèixer com a il·lustrador i, en aquest sentit, convé assenyalar que la seua col·laboració amb Edicions Bromera ha estat prolífica. Així, *El cavaller de la carreta*, *L'escarabat d'or*, *Enriqueta i els cocodrils*, *El millor cap de setmana de Johnny Briggs*, *Un segrest per tot el morro*, *Tereseta la bruixeta* o *De cine, Tereseta* són alguns dels llibres que ha il·lustrat en Edicions Bromera. A més de *No puges a l'andana*, també ha il·lustrat per a la mateixa autora, *Les costures del món*, Premi Vicent Silvestre 2004.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

La lectura dramatitzada d'una obra ens permet treballar amb els alumnes aspectes com la dicció, l'entonació, la intencionalitat, els canvis de registre, el ritme de la lectura, etc. Quan el treball es prepara amb certa antelació, té molts avantatges i pocs inconvenients.

No podem permetre que la lectura es convertisca en tediosa, per això és molt important la selecció dels alumnes lectors; cal oferir els papers principals a aquells que tenen més fluïdesa, perquè els seus parlaments són més freqüents i llargs i una lectura difícil provocaria la desorientació entre els qui escolten.

És convenient presentar els personatges donant algunes pautes sobre el seu caràcter; d'aquesta manera, donem pistes als lectors, que aniran ajustant els seus parlaments. És més, abans de llegir davant de la classe, els alumnes han de preparar la lectura a casa, per a la qual cosa es pot proposar que elaboren un còmic o un *story board*, segons l'edat. Es tracta d'una proposta senzilla que ens permet combinar el treball lingüístic amb el de plàstica. Aquest treball ens obliga a treballar la comprensió, resumir el text, seleccionar diàlegs, interpretar les acotacions que fan referència al decorat i als personatges, etc. Aquest treball ens serà molt útil, després, si ens decidim a fer el muntatge de l'obra o la lectura dramatitzada del text.

A l'hora de llegir en classe l'obra, és important fer-ho en el menor nombre de sessions possible perquè així s'evita que els alumnes perden el fil de la història. Tot i amb això, de tant en tant, no ha d'importar-nos interrompre la lectura si és en benefici de la comprensió. Es pot negociar amb l'alumnat que facen les preguntes de comprensió només al final de cada acte, per exemple; així ens assegurarem que tots els alumnes comprenen el que escolten.

S'ha d'insistir en el fet que, durant la lectura, és, potser, més important el ritme, l'espontaneïtat, el to... que la perfecta dicció

del text, aspecte en el qual solem insistir molt.

La lectura dramatitzada pot completar-se amb la realització d'algunes activitats que trobareu en les «Propostes de treball». L'objectiu no és que l'alumnat les conteste totes, perquè això en provocaria el cansament, sinó que se'n seleccionen aquelles que resulten més adequades per al seu interès i nivell.

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

---

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL: .....

AUTORA: .....

DIBUIXOS: .....

EDICIONS BROMERA

COL·LECCIÓ: ..... NÚM.: .....

1. El llibre que acabes de llegir està dividit en tres actes i un epíleg. Explica molt breument el que passa en cada part i posa-li un títol:

Primer acte: .....

.....

Títol: .....

Segon acte: .....

.....

Títol: .....

Tercer acte: .....

.....

Títol: .....

Epíleg: .....

Títol: .....

2. Quina part del llibre has trobat més divertida? Explica per què:

.....
.....
.....
.....

3. Quin personatge t'agradaria representar, cas que féreu l'obra? Per què?

.....
.....
.....
.....

4. Els teus amics i amigues volen llegir una història de teatre; què els diries per convèncer-los que es llegiren aquesta? Escriu tres raons per tal de convèncer-los.

1. ....
.....
.....

2. ....
.....
.....

3. ....
.....
.....

B) ESTUDI I ANÀLISI DE L'OBRA

1. Els personatges

1.1. *Reals o fantàstics?*

A l'obra hi ha uns personatges reals i altres de fantàstics. Marca amb una creu quins personatges corresponen a cada categoria:

PERSONATGE	REAL	FANTÀSTIC
Na Roser		
Alegrina		
Plàcid		
Fèlix		
Candela		
Trista		
Daniel		
Sandra		
Tenebre		

1.2. *El vestuari*

Tot seguit et proposem que dibuixes, en fulls apart, com creus que hauria d'anar vestit cadascun d'aquests personatges de l'obra.

Na Roser - Alegrina - Plàcid - Fèlix - Candela - Trista - Daniel - Sandra - Tenebre

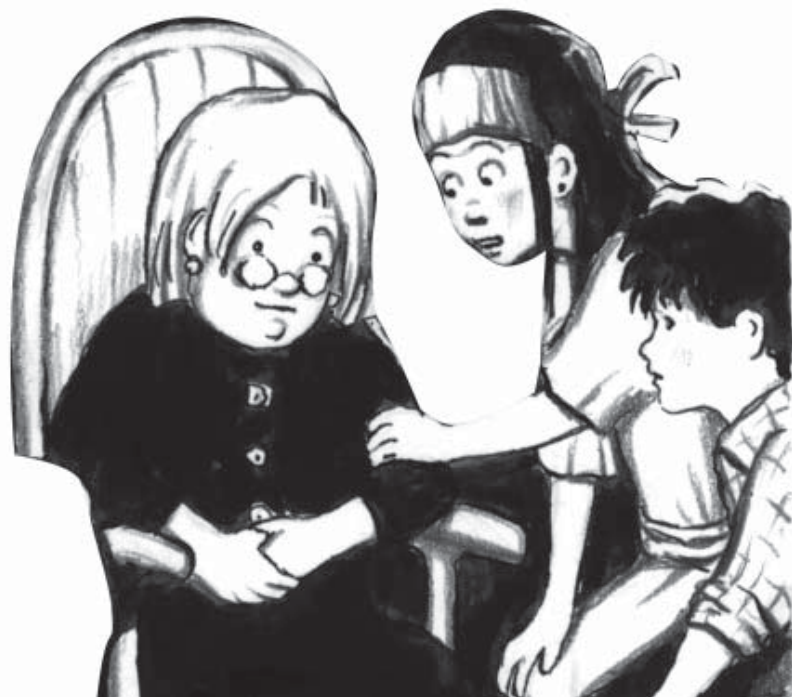

1.3. *El caràcter*

a) Amb els adjectius que et proposem a continuació i altres que se t'ocórreguen descriu el caràcter dels personatges: dolça - simpàtica - moderna - divertida - violent - trista - desastrat - curiós - rústic - elegant - romàntica - colorista - infantil - agressiu - coqueta - afectuosa

PERSONATGE	CARÀCTER
Na Roser	.....
Alegrina	.....
Plàcid	.....
Fèlix	.....
Candela	.....
Trista	.....
Daniel	.....
Sandra	.....
Tenebre	.....

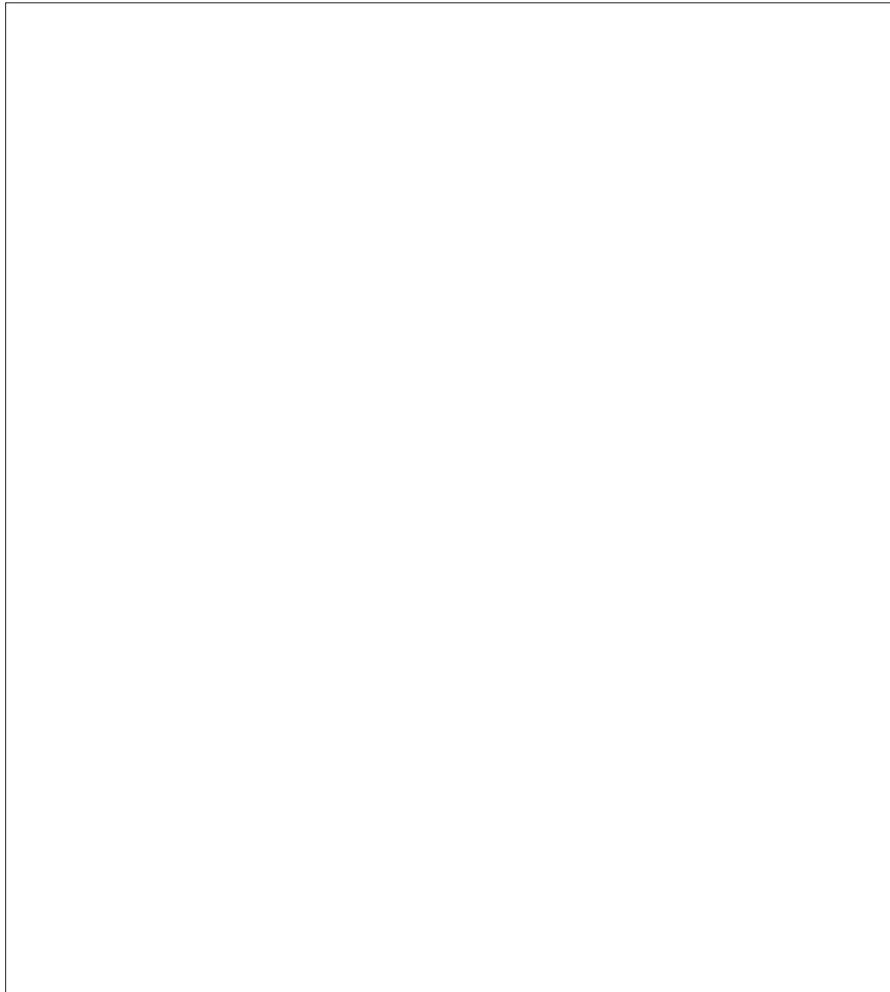

b) Ara que els coneixes molt millor, segur que trobaràs fàcil identificar el personatge a partir de la frase. Uneix el personatge amb la frase que millor el defineix:

PERSONATGES	FRASE QUE EL DEFINEIX MILLOR
Na Roser •	• Embruta i està sempre pendent del que fa una certa personeta.
Daniel •	• Tan sols pensa a dormir i estar tranquil.
Candela •	• És comprensiva, dolça i creu en els sentiments.
Sandra •	• Està intrigat pels sorolls de la casa i té una mica de por.
Fèlix •	• Li agrada barallar-se i la seua mascota són els llampecs.
Trista •	• Prefereix les llàgrimes a l'aigua quan té set.
Tenebre •	• S'avorreix al camp; necessita altres emocions.
Alegrina •	• Estima molt na Roser i està un poc enamorada de Fèlix.
Plàcid •	• La trobarem sempre en els besos i els somriures.

c) També hi ha un personatge invisible, però de qui es parla molt. És el pare dels xiquets. Com t'imagines aquest personatge que mai no vol anar a casa de la seua mare?

Descriu-lo ací amb dos o tres línies i després fes un dibuix de com te l'imagines.

Lluís és .....

.....

.....

Té por d'entrar a casa de sa mare perquè, de jove, ...

.....

.....

.....

2. Anàlisi del text

2.1. *Les acotacions*

En els llibres de teatre, la forma natural de comunicació és el diàleg i el monòleg. En una novel·la, l'autor ens explica les reaccions dels personatges, els descriu, ens explica els detalls del que passa... Però, en teatre, tots els detalls de la descripció apareixen representats en els decorats, el vestuari, la forma de dir les frases per part d'actors i actrius, etc. En el text teatral, l'autor explica tots aquests detalls en les acotacions; són molt importants i no ens les podem botar.

Refresquem la memòria: si rellegiu l'obra, veureu que hi ha diversos tipus d'acotacions:

- Unes es refereixen a l'aspecte de l'escena, són els suggeriments o les descripcions amb la finalitat que puguem imaginar l'espai.
- Altres descriuen l'aspecte dels personatges.
- Hi ha també acotacions que expliquen la manera de dir el text; ens expliquen les intencions dels personatges.
- També hi ha acotacions que ens expliquen els moviments dels personatges.
- Totes aquestes acotacions sobren quan anem a veure l'obra, però, quan la llegim, són indispensables.

Fixat en els exemples i escriu altres acotacions del mateix tipus.

<p>L'ESPAI</p>	<p><i>Ens trobem al saló de NA ROSER, en una vella casa de poble moblada en excés, però amb bon gust.</i></p> <p>L'acotació elegida per mi és:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>L'ASPECTE</p>	<p><i>NA ROSER. És una velleta dolça, de cabells blancs i robes negres.</i></p> <p>L'acotació elegida per mi és:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>LES INTENCIONS</p>	<p><i>FÈLIX. (Tractant de parlar més de pressa que ella i embolicant-se una mica.)</i></p> <p>L'acotació elegida per mi és:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>ELS MOVIMENTS</p>	<p><i>SANDRA. (Que acaba d'agranar i es gira en redó per a eixir per on ha vingut.)</i></p> <p>L'acotació elegida per mi és:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

2.2. L'estil

a) Expressions i frases fetes: comprensió lectora

De vegades, en la vida quotidiana, utilitzem expressions o frases fetes que són metàfores que expliquen situacions, estats d'ànim, descripcions... Per exemple, Tenebre diu a Na Roser: «No ens envies a escampar la boira, Na Roser»

–Què deu ser això d'escampar la boira? Amb la col·laboració dels teus companys, investigueu l'explicació d'aquesta expressió i d'algunes més que us proposem. Podeu ajudar-vos d'un diccionari de frases fetes o preguntar a les persones majors.

EXPRESSIONS	SIGNIFIQUEN
Enviar a escampar la boira.	....
Tindre nassos alguna cosa.	....
Pensar en la mona de Pasqua.	....
Tindre el cap als núvols.	....
No sentir ni una mosca.	....
Tindre el cap ple de pardals.	....

b) Expressions i frases fetes: ampliem el vocabulari

A continuació, us proposem un joc. Busqueu cadascú tres expressions noves, que no siguen massa conegudes, i pregunteu als companys el seu significat. Podeu fer un rogle i alçar la mà per tal de donar la vostra explicació. Per cada errada, descompteu-vos un punt i per cada encert apunteu-vos-en tres. Guanyarà qui més punts aconseguisca.

C) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. Creativitat, lectura i dramatització

1.1. *Escrivim noves escenes: L'escena final*

Candela i Daniel, al final de l'obra, diuen que tornaran prompte. Escriviu una escena continuant l'obra. Què passarà en la següent visita? On es trobaran els quatre esperits? Sandra i Fèlix ja seran promesos? Tindrà ganes Lluís d'entrar a casa de sa mare? I la seua dona apareixerà en escena?

Dividiu la classe en grups i escriviu l'escena o acte i no oblideu les acotacions!

1.2. *La dramatització*

El teatre s'escriu per a representar-lo. Si llegim l'obra hem de conformar-nos amb la nostra imaginació, la lectura no estarà mai completa sense un estudi dels personatges i un intent de donar-los vida. Per tant, amb l'ajut del vostre mestre o mestra, us proposarem unes activitats que poden concloure amb una lectura dramatitzada.

Si no disposeu d'un saló d'actes, per a poder fer aquesta activitat, necessitareu una classe sense mobles pel mig. Aparteu-los tots i deixeu-los en un cantó de l'aula per poder disposar d'un espai ample i lliure.

Treballarem amb els personatges fantàstics que són esperits que contrasten els uns amb els altres. Cadascú es mourà d'una forma diferent, tindrà una veu particular i parlarà amb un to distint.

Primerament, us proposem que els descobriu. Tots caminarem per la classe o la sala com si fórem...

Alegrina: recordeu una frase que diga Alegrina, repetiu-la, busqueu-li la veu, la forma de caminar... i tracteu d'imitar-la.

Fem el mateix amb Tenebre, Plàcid i Trista.

Després fem quatre grups. Cada grup donarà vida al mateix personatge. Aquests personatges passejaran i aniran trobant-se amb els altres tres. Se saludaran, sempre sentint-se aquests personatges, hem de mantenir els contrastos.

Finalment, podem fer xicotets diàlegs entre les dues parelles que podem formar: Tenebre i Plàcid, per una banda, i Trista i Alegrina, per una altra.

Igualment podem treballar els personatges reals i descobrir com és na Roser (sense caure en l'estereotip de *velleta*, només és una dona gran), Sandra, els xiquets i Fèlix.

Si podem fer tot això abans de la lectura dramatitzada, aquesta serà molt més rica.

1.3. *La lectura dramatitzada*

Després de llegir l'obra i, sobretot, si hem fet les activitats de dramatització, és molt divertit i enriquidor fer una lectura dramatitzada en classe o al saló d'actes. Tots participareu. Hi ha nou personatges però podeu canviar a cada acte. A més a més, estan les acotacions que també seran llegides, especialment les referides a l'espai. Quant a les intencions, deixeu als lectors que segueixen les indicacions de la lectura.

Si no disposeu d'un saló d'actes, heu de preparar-vos bé i també preparar la classe.

Formeu un semicercle de cara a la classe, (espai del professor), amb algunes taules i nou cadires on seuran els personatges. La resta, ocupareu enfront les taules habituals.

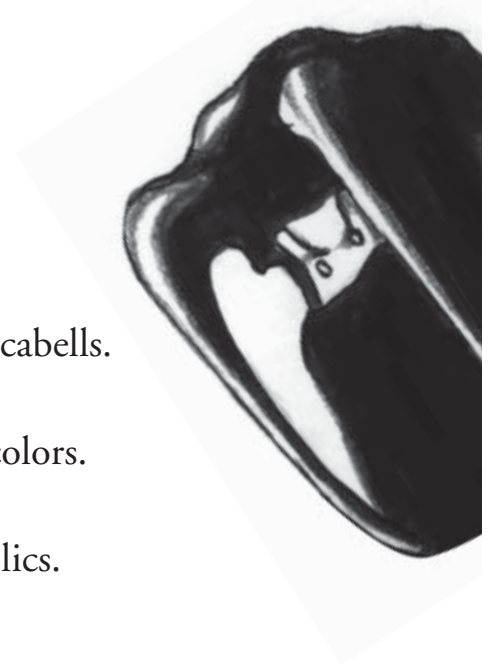
En cada acte, tots els lectors estaran presents, asseguts a les cadires i llegiran quan els toque.

Cada lector pot dur un objecte que l'identifique amb el seu personatge:

–Na Roser portarà una mena de toca o mantó sobre els muscles.

- Sandra, un davantal blanc.
- Fèlix, un barret de camp.
- Candela pot dur una cinta de moda als cabells.
- Daniel es pentinarà a l'estil de Tintín.
- Alegrina portarà un paraigua de molts colors.
- Trista, una samarreta grisa o negra.
- Tenebre, una capa negra o punys metàl·lics.
- Plàcid portarà un peluix abraçat.

També podeu maquillar-vos amb algun tret característic del personatge.

Si teniu temps, busqueu músiques. Una, sempre la mateixa, que pot sonar al principi i al final de cada acte. Una altra, quan apareixen els personatges fantàstics.

Si disposeu d'un saló d'actes, aleshores podeu llegir drets, representant les diferents escenes dalt de l'escenari. A més dels objectes que hem indicat abans, podeu vestir de personatges com si anàreu a representar l'obra. Si teniu un tub de *llum negra*, poseu-lo quan parlen els personatges fantàstics. I, en aquest cas, no pot faltar l'engronsadora, el bagul, una cortina estirada que separe uns personatges dels altres. Els fantàstics poden llegir darrere de la cortina, il·luminats per un focus posterior, com en un *teatre d'ombres*. D'aquesta manera aconseguireu molt fàcilment la idea dels dos espais: el saló i l'andana.

2. Defensa dels espais naturals

La Muntanya Pelada

En l'obra es fa referència a la invasió actual del món de la construcció; com desapareixen espais que abans pertanyien a la natura, al camp: «On hi havia una muntanya, avui han construït un centre comercial», i que eren vitals per a alguns

3. Jocs

3.1. *Sopa de lletres dels objectes*

Busca en aquesta sopa de lletres els deu objectes que apareixen en escena.

A	R	O	D	I	L	L	O	C	E	R	A
T	I	G	B	E	U	P	A	R	S	U	R
U	M	I	A	P	I	T	X	E	R	D	M
N	A	S	G	R	E	I	J	I	E	N	A
C	R	I	U	M	P	O	C	O	V	E	R
E	E	N	L	I	N	U	E	N	E	T	I
R	N	A	C	A	L	E	N	D	A	R	I
C	A	G	F	A	T	E	L	E	R	I	R
A	R	U	R	M	E	N	T	D	O	R	A
P	G	S	E	I	L	A	I	A	P	O	N
A	R	O	D	A	S	N	O	R	G	N	E

3.2. *La paraula misteriosa*

Si completes aquestes frases, i trasllades cada paraula al lloc corresponent de la graella, trobaràs una paraula oculta en el requadre ressaltat que dóna nom a un dels sentiments més positius que sempre hem de cultivar les persones.

1. Na Roser viu en una casa de .....
(paraula d'1 síl·laba)
2. A la casa se senten molts .....
(paraula de 2 síl·labes)
3. Els néts vénen a passar les .....
(paraula de 3 síl·labes)
4. La iaia sempre seu a l'.....
(paraula de 5 síl·labes)
5. Al principi, els xiquets estan prou .....
(paraula de 3 síl·labes)

6. Però, prompte, descobreixen que la casa guarda un .....
..... (paraula de 3 síl·labes)

7. I per això, no poden pujar a l'.....
(paraula de 3 síl·labes)

1				C	A														
2		S																	
3	V																		
4				E															
5			A																
6					M														
7			A																

Propostes didàctiques referides al llibre
No pugés a l'andana (ISBN: 978-84-9824-293-5)

© Edicions Bromera, SL
Polígon Industrial, 1 - 46600 Alzira
www.bromera.com

© Víctor Latorre, Francesc J. López, Mario Máñez i Pilar Martínez
Dibuixos de Ferran Bosca